

СТАНОВИЩЕ

на дисертационен труд на тема:

**„Бизнес поведение на транспортните фирми в условията на
пазарна аномалия“**

изготвен от докт. Васил Пламенов Василев

за присъждане на образователна и научна степен „доктор“

**в научна специалност: „Финанси, парично обращение, кредит и
застраховка“ (Финанси), катедра „Финанси кредит“ при СА „Д. А.
Ценов“**

Изготвено от проф. д-р Стоян Проданов с научна специалност 05.02.05
„Финанси, парично обръщение, кредит и застраховка“, регистриран в
НАЦИД от 01.12.2018 г.,

Форма на докторантура: Докторант редовна форма

Водеща обучението катедра: Катедра „Финанси и кредит“ при Факултет
„Финанси“

Научен ръководител: Доц. д-р Анелия Радулова

Докторска програма: „Финанси, парично обращение, кредит и
застраховка“ (Финанси)

Уважаеми колеги,

Темата на дисертацията на докторант докт. Васил Пламенов Василев е
„Бизнес поведение на транспортните фирми в условията на пазарна
аномалия“. Настоящото становище е разработено в съответствие с
изискванията на Закона за развитието на академичния състав в Република
България - ЗРАСРБ, Правилника за прилагане на ЗРАСРБ - ППЗРАСРБ и
Правилника за вътрешния ред на Стопанска академия "Д. А. Ценов".

1. Обща информация за докторанта

Докторант Васил Пламенов Василев се е обучавал по докторска
програма към катедра "Финанси и кредит" на СА "Д. А. Ценов" по научна

специалност "Финанси, парично обращение, кредит и застраховка (Финанси)".

2. Общо представяне на дисертационния труд, преценка на формата и структурата на дисертационния труд.

Дисертационният труд е в обем от 150 стандартни страници. Представената за оценяване дисертация е изготвена в класическа структура от три глави. Структурирана е във въведение, три глави, заключение, литература и приложения. Библиографията съдържа 135 източника. В подкрепа на изложения основен текст са включени 24 таблици, 27 фигури и 1 приложение. По темата на дисертационния труд са публикувани три статии. В заключението са представени основните резултати от дисертационния труд. Библиографската справка е по АРА-стил. Коректно са изпълнени изискванията за библиографско цитиране и библиографско описание и е приложена декларация за оригиналност на изследването.

3. Актуалност и значимост на темата

Темата на дисертационния труд е изключително актуална, като разглежда едновременно два стратегически важни аспекта за икономическото развитие – транспортния сектор и пазарните аномалии, предизвикани от кризисни събития, най-вече пандемията от COVID-19. Правилно е отчетена ключовата роля на транспорта за икономическия растеж, свързаност и устойчиво развитие, както и уязвимостта на сектора при възникване на непредвидени сътресения.

В съвременните условия на глобални логистични кризи и динамични трансформации в търговията и услугите, изборът на тема е научно и обществено обоснован и допринася за актуални изследвания на адаптивността и устойчивостта на бизнес единиците в транспортната индустрия.

4. Научна и съдържателна оценка на разработката

4.1. Цел, задачи, предмет и обект на изследването

Целта на дисертацията е ясно формулирана – оценка на бизнес поведението на транспортните фирми в условията на пазарна аномалия. Изследването следва логическа структура, а поставените задачи отразяват както теоретичното, така и приложното направление.

4.2. Методология

Използваните методи са подходящи и съответстват на характера на дисертацията. Използвани са статистически и емпирични източници, включително анкетно проучване.

4.3. Структура и съдържание

Дисертацията е структурирана логично в три глави, с увод и заключение. Анализите са задълбочени, с множество таблици и фигури.

4.4. Изследователските задачи включват:

- 1) Да се изведат предпоставките за развитие на транспорта в исторически план и механизмите за въздействие на транспорта върху икономическото развитие в контекста на спецификата на транспортните услуги.
- 2) На основата на зависимостта между транспорта и икономическия растеж, да се оцени въздействието на транспортната инфраструктура върху икономическия растеж и да се идентифицират сферите на въздействие.
- 3) Да се структурират съставните елементи и индикатори за оценка устойчивостта на транспортна система.
- 4) Да се характеризира средата и тенденции в развитието на транспортния сектор на България.
- 5) Да се установят социално – икономическите параметри на развитие на транспортния сектор в България за периода 2012 – 2023 г.

- 6) На базата на анкетно проучване да се оцени бизнес поведението на транспортните фирми в условията на пазарна аномалия.

5. Съдържание на дисертационния труд

Съдържанието на дисертационния труд на докторант Васил Василев е структурирано в увод, три основни глави и заключение, като всяка част допринася логично и последователно към разглежданата научна проблематика.

Във въведението е представена актуалността на темата, очертани са обектът и предметът на изследване, формулирани са основната цел, задачи и изследователската теза. Обосновава се нуждата от анализ на бизнес поведението на транспортните фирми в условията на пазарни аномалии, породени от кризисни събития като пандемията от COVID-19.

Първата глава е посветена на социално-икономическите измерения на транспорта. В нея се проследява историческата роля на транспорта за икономическото развитие, представени са основните механизми на въздействие върху икономиката и се анализират спецификите на транспортните услуги като производно търсене. Особено внимание се отделя на устойчивостта на транспортните системи и техните индикатори.

Втората глава разглежда социално-икономическите параметри на транспортния сектор в България чрез анализ на емпирични данни. Представена е характеристика на сектора в национален и европейски контекст, оценени са тенденциите в развитието на различните видове транспорт и сравнителното място на България спрямо други страни от ЕС в периода 2012–2023 г. Главата съдържа богата статистическа информация, визуализирана чрез таблици и графики.

Третата глава е съсредоточена върху диспропорциите в развитието на транспортните бизнес единици в условията на пазарна аномалия. Основен акцент е поставен върху ефектите от пандемията COVID-19 – както глобални, така и специфични за България. Представено е анкетно проучване

сред транспортни фирми, чрез което се оценяват бариерите и възможностите за адаптация и устойчиво развитие в краткосрочен план.

В заключението са представени резултатите и изводите от дисертационното изследване. На базата на професионалния опит на автора в транспортния сектор са предложени препоръки по темата и насоки за бъдещи изследвания.

6. Научни и научно-приложни приноси в дисертационния труд.

Научно-приложните приноси на дисертационния труд на докторант Васил Василев се изразяват в съчетаването на теоретичен анализ с конкретни емпирични резултати, насочени към подобряване устойчивостта и адаптивността на транспортния сектор в условията на пазарна нестабилност. На първо място, авторът разработва и систематизира теоретичен модел за въздействието на транспорта и транспортната инфраструктура върху икономическия растеж, като акцентира върху спецификите на търсенето на транспортни услуги. Това създава основа за по-добро разбиране на ролята на сектора в макроикономическия контекст.

На второ място, извършен е задълбочен сравнителен анализ на развитието на транспортния сектор в България спрямо други страни от ЕС в период на нестабилност, с фокус върху товарния автомобилен транспорт. Представените статистически и графични анализи позволяват обективна оценка на националната конкурентоспособност. На трето място, чрез анкетно проучване сред транспортни фирми, дисертацията предлага актуална емпирична картина на въздействието от пандемията COVID-19, идентифицира основните затруднения и очертава очакванията на бизнеса за бъдещето. Това проучване е практическа база за формулиране на политики в подкрепа на сектора.

Накрая, предлагат се препоръки за иновативни бизнес подходи и стратегии за адаптация в постпандемичен период, насочени към устойчиво развитие, цифровизация и гъвкаво поведение на транспортните предприятия в кризисна среда.

7. Оценка на публикациите по дисертацията

Докторантът е автор на 3 публикации по темата на дисертационния труд, в това число две статии и научен доклад, които са доказателство за умението да се популяризират авторовите идеи сред общността. Публикациите са самостоятелни.

8. Оценка на автореферата

Представеният автореферат от докторант Васил Василев представя по оптимален начин постигнатото в дисертационния труд. Чрез автореферата докторант Василев потвърждава умението да анализира и синтезира, да систематизира изводи и препоръки.

9. Критични бележки, препоръки и въпроси

Нямам съществени критични бележки и препоръки. По дисертацията имам два въпроса:

1. Какви механизми на икономическо и оперативно поведение, установени в изследването, могат да се разглеждат като модели за устойчивост и устойчиво развитие на транспортните предприятия в условия на бъдещи шокове и пазарни нестабилности?

2. На база на емпиричния анализ в дисертацията, какви прогнози могат да се направят относно възстановяването на товарния автомобилен транспорт в България до края на 2025 г., при условие че се запази текущата пазарна и регулаторна среда?

10. Обобщено заключение и оценка:

В заключение, дисертационният труд на докт. Василев представя вижданията на автора и представлява принос към научните изследвания в областта на платежния баланс, търговските потоци и транспортните услуги на страната ни. Трудът е добре структуриран, методологически обоснован и

подкрепен с анализи, което го прави полезен за академичната и професионалната общности.

Представеният дисертационен труд за образователната и научна степен „доктор“ **притежава** изискваните по Правилника за РАС в СА „Д. А. Ценов“ количествени и качествени характеристики. Дисертационният труд показва, че кандидатът притежава задълбочени познания и капацитет за самостоятелни научни изследвания. Гласувам мотивирано „За“ присъждането на образователната и научна степен „доктор“ на Васил Пламенов Василев.

28.8.2025 г.

Рецензент:

/Проф. д-р Стоян Проданов/